

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 19.08.1971, sp. zn. 1 Cz 59/71, ECLI:CZ:NS:1971:1.CZ.59.1971.1

Číslo: 8/1972

Právní věta: Na platnost ručitelského závazku nemá vliv ta okolnost, že dlužníkovi byla vyplacena jen část půjčky a její druhá část byla použita ke krytí dosud neuhrazené předchozí půjčky, i když tato okolnost nebyla ručiteli známa. Je věcí ručitele, aby si opatřil informace o tom, jaké povinnosti mu vyplynou z ručitelského závazku. Věřiteli v tomto směru žádná poučovací povinnost zákonem uložena není. Smlouva o půjčce peněžní částky, která přesahuje výši půjček, jež podle pokynů a předpisů pro pobočky České státní spořitelny (pokud nemají povahu obecně závazného předpisu) lze poskytnout občanům, není z tohoto důvodu neplatnou ve smyslu ustanovení § 39 o. z.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 19.08.1971

Spisová značka: 1 Cz 59/71

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Ručení, Smlouva o půjčce

Předpisy: 40/1964 Sb. § 39

§ 341

§ 344

§ 52

§ 53

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující Česká státní spořitelna se domáhala na žalovaných zaplacení částky 26 816 Kčs, kterou první žalovaný dlužil jako nedoplatek půjčky poskytnuté mu v r. 1967 v částce 80 000 Kčs. Druhý a třetí žalovaný jsou z této smlouvy o půjčce zavázáni jako ručitelé.

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 6 byli žalovaní J. Š., J. M. a ing. R. Š. uznáni povinnými zaplatit žalobci částku 26 816 Kčs s 6 úroky od 1. 1. 1968 do 9. 4. 1968 a 7,2 12337d 10. 4. 1968 do zaplacení a náklady řízení v částce 1100 Kčs, vše ve splátkách po 500 Kčs měsíčně, počínaje dnem právní moci tohoto rozsudku.

K odvolání žalobce a třetího žalovaného byl tento rozsudek změněn rozsudkem Městského soudu v Praze tak, že žaloba, pokud směřovala proti třetímu žalovanému ing. R. Š., byla zamítnuta.

Nejvyšší soud ČR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČR, tak, že rozsudkem soudu druhého stupně, pokud jím žaloba proti ing. R. Š. byla zamítnuta, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Své rozhodnutí odůvodnil soud druhého stupně ustanovením § 39 o. z., když dospěl k závěru, že právní úkon, z něhož žalobce vyvozuje nárok proti třetímu žalovanému, je neplatný, neboť se přičí zájmům společnosti. Smluvní ujednání, sloužící k poskytování výjimečných výhod určitým občanům, při nichž smluvní riziko organizace poskytující půjčku je kryto vznikem závazků neinformovaných ručitelů, není podle názoru soudu druhého stupně společensky žádoucí a je z hlediska ustanovení § 39 o. z. neplatné.

Pro takový závěr však není dostatečného podkladu ani v ustanovení § 341 a násl. o. z., ani v ustanoveních § 32 a násl. vyhlášky č. 47/1964 Sb. Podle ustanovení § 341 o. z. vzniká občanovi uzavřením smlouvy o půjčce právo, aby mu organizace poskytla peněžitou půjčku pro účel, jemuž má půjčka sloužit. Pokud by půjčka bylo užito bez souhlasu organizace na jiný než smluvní účel, dává ustanovení § 344 o. z. organizaci právo požadovat na občanovi splacení půjčky před uplynutím dohodnuté lhůty. Z těchto ustanovení nevyplývá, že by žalující strana nebyla oprávněna poskytnout žalovanému Š. nebo kterémukoliv jinému občanovi půjčku i v takové výši, jako tomu bylo v daném případě. Jestliže interními pokyny nebo předpisy pro pobočky České státní spořitelny (pokud ovšem nemají povahu obecně závazných předpisů) je omezováno poskytnutí půjček i pokud jde o jejich výši, neznamená to ještě, že by smlouva o půjčce vyšší částky, než tyto pokyny nebo předpisy připouštějí, byla v rozporu se zákonem. Takové pokyny a předpisy jsou jen instrukcí pro pracovníky poboček České státní spořitelny o tom, v jakém rozsahu mají být smlouvy o půjčce s občany uzavírány, aby tato činnost státní spořitelny byla v souladu s účelem nevytváret kupní sílu, která by nebyla kryta zásobami zboží na trhu. Nelze tedy souhlasit s názorem, ke kterému dospěl soud druhého stupně, že smlouva o půjčce, která svou výši přesahuje výši půjček, jež lze občanům poskytnout podle interních pokynů a předpisů pro pobočky České státní spořitelny, je z tohoto důvodu neplatná ve smyslu ustanovení § 39 o. z.

Rozsudek soudu druhého stupně vyslovuje také neurčitý závěr, že na straně třetího žalovaného lze předpokládat omyl, který by mohl být důvodem k odstoupení od smlouvy, spočívající v tom, že žalovaný ing. Š. údajně nevěděl, že žalovaný Š. neobdrží zaplacenou celou půjčku. Ani s tímto závěrem nelze souhlasit. Žalovaný ve své výpovědi, slyšen jako účastník řízení, uvedl, že byl požádán prostřednictvím druhého žalovaného J. M., aby převzal ručitelský závazek, pokud jde o půjčku žalovaného J. Š. ve výši 80 000 Kčs. Nebylo prokázáno, že by nebyly splněny náležitosti vzniku ručitelského závazku tak, jak je vyžaduje ustanovení § 52 o. z. Zákon ani v tomto ani v jiných ustanoveních nevyžaduje, aby organizace nebo věřitel poskytující půjčku podrobně informovali ručitele, jakým způsobem půjčka bude proplacena nebo jakým jiným způsobem s ní bude disponováno; věřiteli je uložena jediná povinnost informovat ručitele na jeho žádost o výši pohledávky (§ 53 o. z.). Ze žádného zákonného ustanovení nelze dovodit závěr, že by na platnost ručitelského závazku mohla mít vliv ta okolnost, že dlužníkovi byla vyplacena jen část půjčky a její druhá část byla použita ke krytí dosud neuhrazené předchozí půjčky. Závazek ručitele je ustanovením § 52 o. z. přesně vymezen a týká se ručení za zaplacení konkrétní pohledávky. Je věcí ručitele, aby si opatřil informace o tom, jaké povinnosti mu z ručitelského závazku vyplynou a zda tento závazek přináší pro něj riziko. Věřiteli v tomto směru žádná poučovací povinnost zákonem uložena není.

Jestliže soud druhého stupně vycházel při rozhodování z jiného právního názoru, porušil zákon o ustanoveních § 39 a § 52 o. z. v souvislosti s ustanovením § 341 o. z.